

AİLE BİREYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER NEDİR? (1)

Cevap: Âile, ana babanın çevresinde toplanan çocukları ve yakınları içeren bir toplum birimidir. Bu insanlar esas kabul edilen baba, anne veya dede gibi bir kişi etrafında toplandıkları ve böylece bir birlik oluşturdıkları için bu toplum birimine âile denmiştir.

Âileyi oluşturan bireyler, çağlara, bölgelere, sosyal ve ekonomik yapıya göre değişir. Geniş âile, bir âile başkanının başkanlığında eş, çocuk, torun, gelin, damat, amca, dayı, hala ve teyzelerden oluşmaktadır.

A- Karı-Koca İlişkisi:

Âilenin sağlamlığına son derece önem veren Kur'ân'da açıkça âile reisliğinden söz edilmemekle beraber âilede erkeğin, kadın üzerinde bir derece fazla hakkının bulunduğu belirtilmekle (Bakara: 228) ve boşama hakkı erkeğe verilmekle âile reisinin erkek olduğu anlaşılır. Zaten bu husus, hadîslerde de açıkça belirtilmiştir. Kur'ân'da toplumun çekirdeği olan âile dayanışmasının üzerinde durulur. Anne baba (karı koca) sıhr (hısımlık) ile yakınlık kurarlar. Bunlardan olan çocuklar da neseb yakınlığı oluştururlar. Âilede hem sıhr, hem neseb yakınlığı vardır.

Nahl Sûresi'nde âile bireyleri anılır: *"Allah, size kendi canlarınızdan eşler yarattı ve eşlerinizden de size oğullar ve torunlar yarattı ve sizi güzel rızıklarla besledi. Böyle iken onlar bâtıla inanıp Allah'ın ni'metini inkâr mı ediyorlar?"*

B- Çocuklar-Ana-Baba İlişkisi:

Anne, baba âilenin iki direği olduğuna göre önce onlara iyilik etmek, sonra kardeşlerin ve diğer yakınların birbirlerine iyilik etmeleri, güzel davranmaları gerekir. İşte aşağıdaki âyetlerde ebeveyne ve akrabâya iyilik emredilmektedir:

"23- Rabb'in, yalnız kendisine tapmanızı ve anaya babaya, iyilik etmenizi emretti. İkisinden birisi, yahut her ikisi, senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşır(ihtiyarlık zamanlarında senin yanında kalırlar)sa sakın onlara 'Öf!' deme, onları azarlama! Onlara güzel söz söyle. 24- Onlara acımadan dolayı, küçülme kanadını indir, (onlara karşı alçak gönüllü ol) ve: 'Ey (her varlığı

terbiye edip yetiştiren) Rabbim! Bunlar, beni küçükken nasıl (acıyıp) yetiştirdilerse sen de bunlara (öyle) acı!' de.” (İsrâ: 23-24)

Nisâ 36. âyette de “Allah’a tapınız, O’na hiçbir şeyi ortak koşmayınız, ana-babaya iyilik ediniz” emirleri yinelenmiştir. Lokman (14), Ahkaf (15) âyetlerinde de Allah’ın, insana ana babasına iyilik etmesini tavsiye ettiği vurgulanmaktadır..

En’âm Sûresi’nde ise çocuklara, ana babalarına iyilik etmeleri yanında ana babanın da çocuklara iyi davranmaları, onlara haksızlık etmemeleri emredilmiştir:

“De ki: ‘Gelin, Rabbinizin size harâm kıldığı şeyleri okuyayım: O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın, ana babaya iyilik edin, fakîrlık korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin; sizi de onları da biz besliyoruz. Fuhuşların açığına da, kapalıasına da yaklaşmayın ve haksız yere Allah’ın yasakladığı cana kıymayın! Düşünesiniz diye Allah size bunları tavsiye etti.’” (En’âm: 151)

(devamı yarın..)